

รายวิชา ประวัติศาสตร์

ความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา
และการสถาปนาอาณาจักรธนบุรี

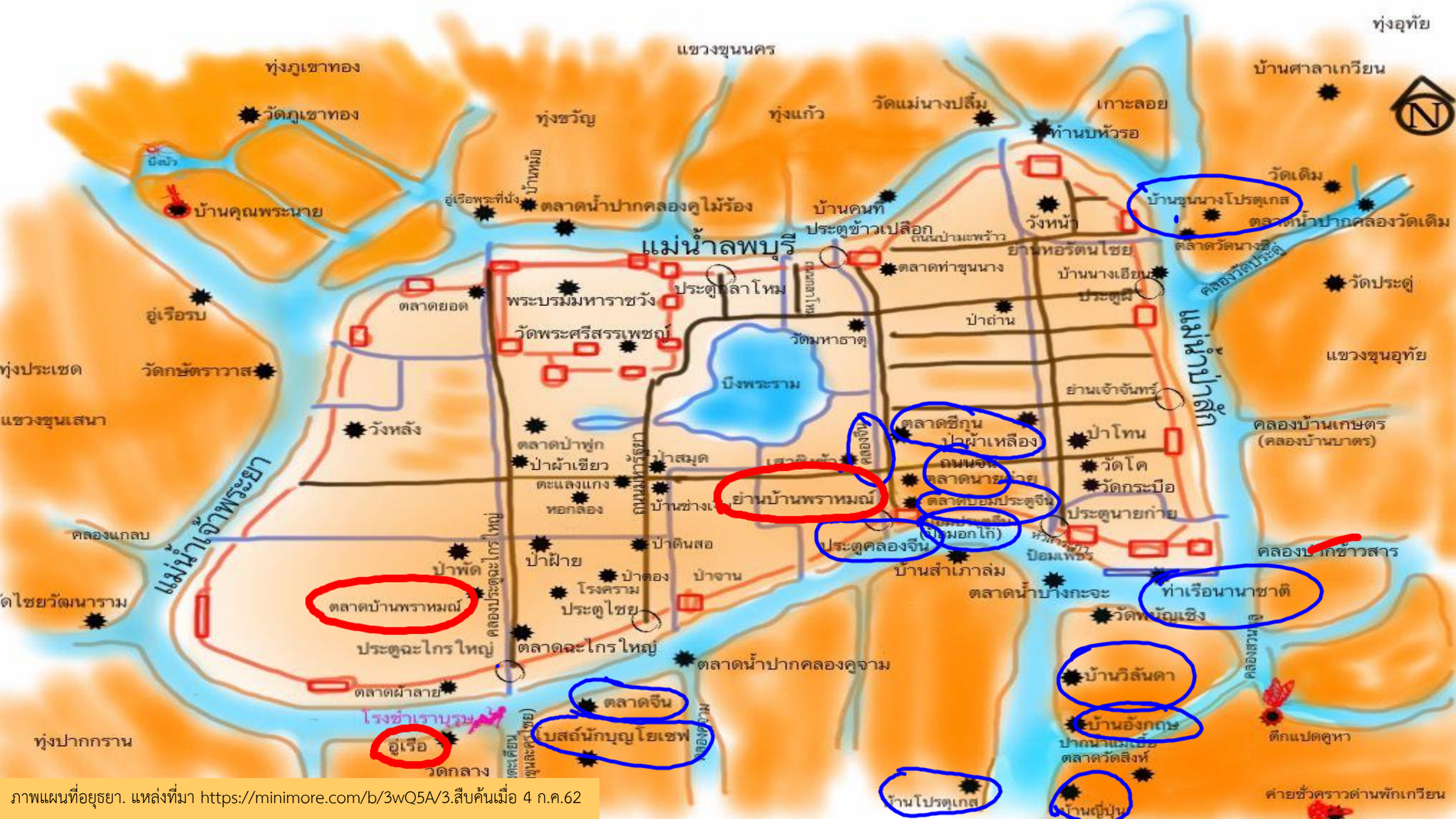
รหัสวิชา ส 22102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้สอน ครุניתยา จวบรัมย์



The background of the slide features a historical painting. The top half shows a cityscape with a prominent tower and other buildings. The bottom half shows a river scene with a boat and people. The text is overlaid on a semi-transparent white band across the middle.

ความสัมพันธ์ของอยุธยากับชาติในเอเชีย และชาติตะวันตก



ความสัมพันธ์ของอยุธยากับชาติตะวันตก

การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชาติตะวันตกย่อมส่งผลให้การเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศเกิดความสงบสุข และประเทศมีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจจากการค้าขายระหว่างประเทศ รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน



ภาพอนุสาวรีย์พระเจ้าตากสินมหาราช วงเวียนใหญ่ โดย Siam soldier
จากเว็บ : <http://www.siamsoldier.com/39432>

A faint, stylized world map is visible in the background, spanning the top and bottom of the slide. The map is rendered in a light brown color against a darker brown background. The central part of the slide has a solid yellow background.

ความเลื่อมของอาณาจักรอยุธยา



ปัจจัยที่ทำให้อาณาจักรอยุธยาเสื่อมสลายลง

1 .ปัจจัยภายใน

- การแย่งชิงอำนาจทางการเมืองในหมู่เจ้านายและขุนนาง
- การที่ไทยว่างเว้นจากสงครามมาเป็นเวลานานทำให้เกิดความประมาทในการป้องกันราชอาณาจักร





ปัจจัยที่ทำให้อาณาจักรอยุธยาเสื่อมสลายลง

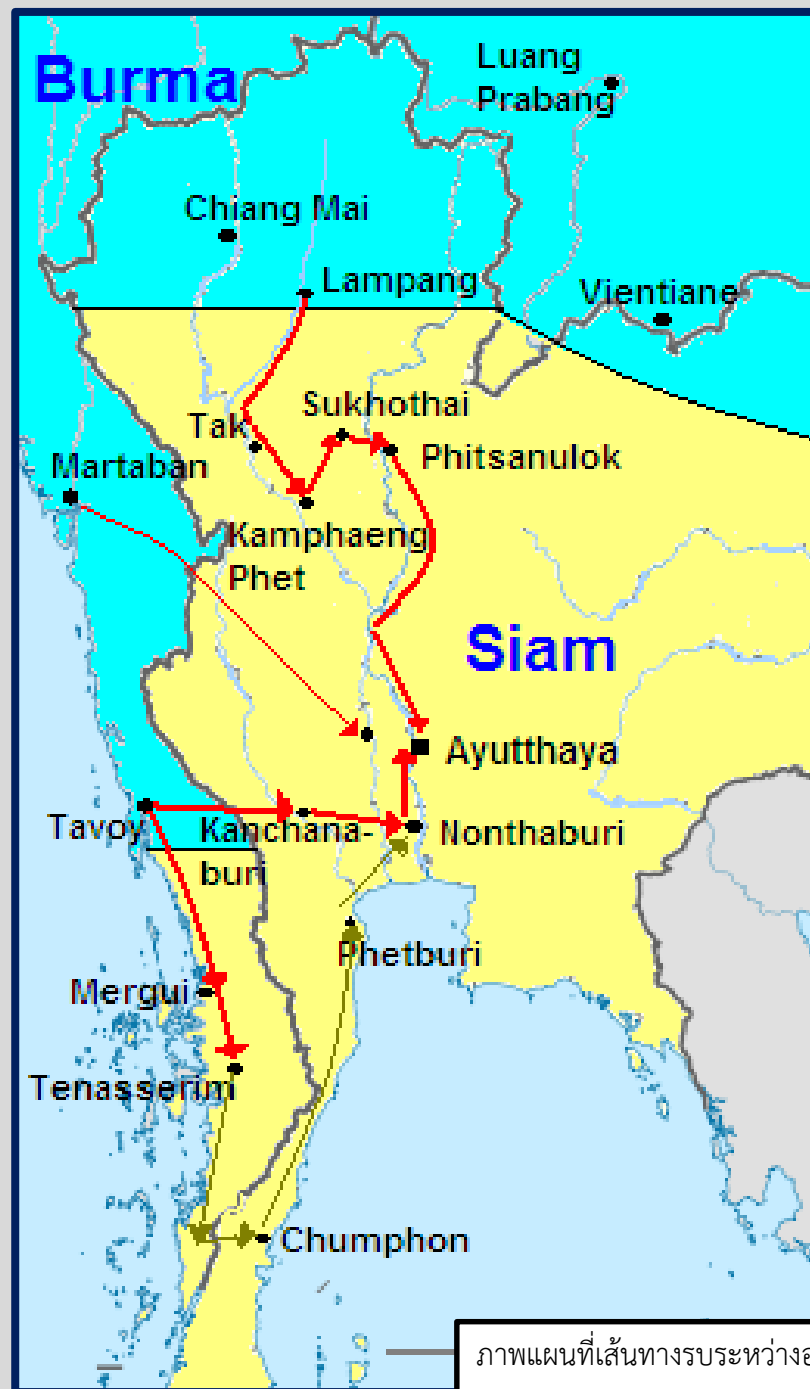
2. ปัจจัยภายนอก

- การขยายอำนาจของพม่า ในระยะนั้นพม่ามีความเข้มแข็งสามารถยกทัพมาล้อมกรุงศรีอยุธยาตั้งแต่ พ.ศ. 2308 จนฝ่ายไทยพ่ายแพ้ใน พ.ศ. 2310



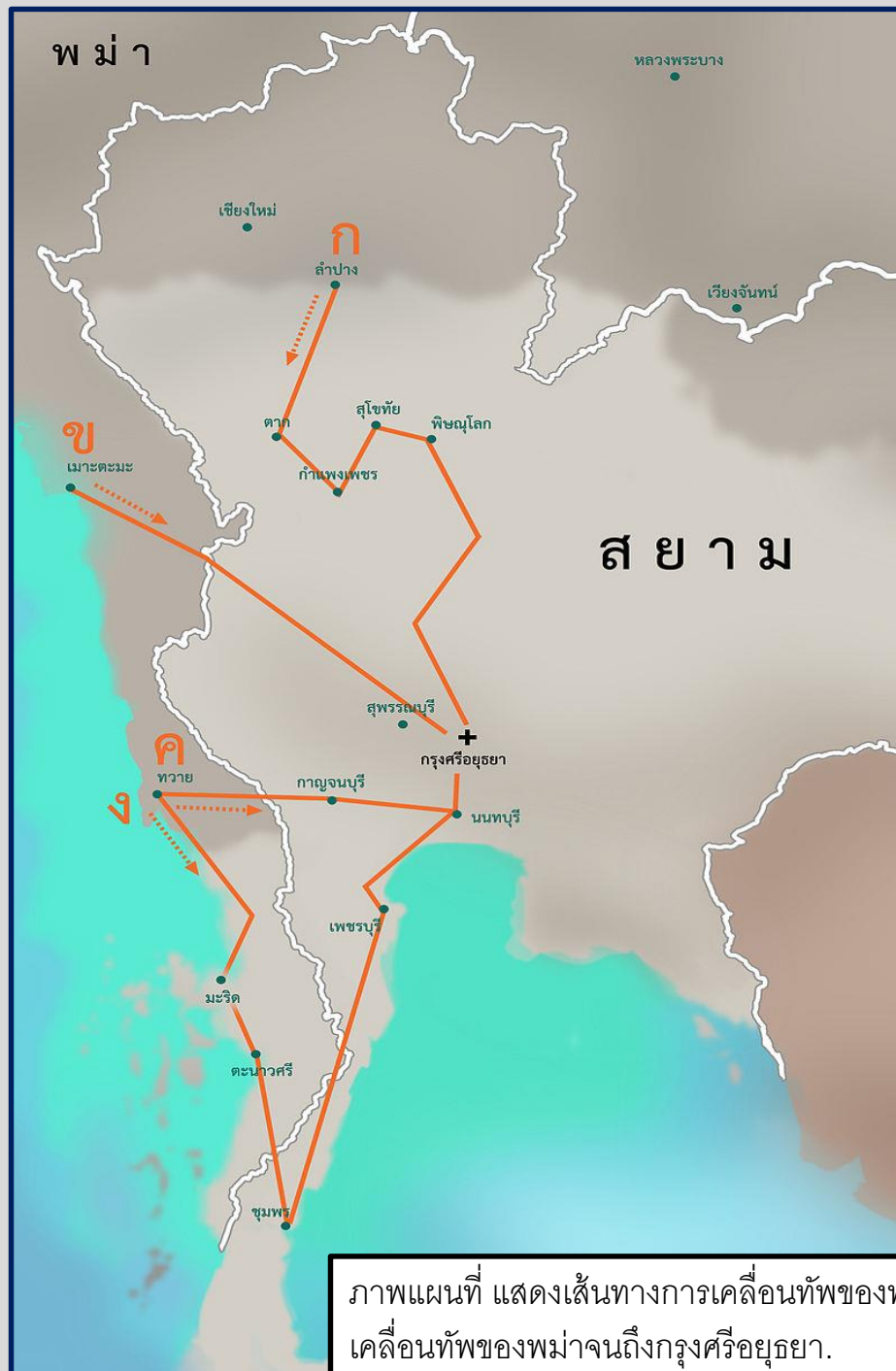
2. ปัจจัยภายนอก

- กรุงศรีอยุธยาถูกปิดล้อมทางเศรษฐกิจโดยกองทัพพม่า
ทั้งจากทางเหนือและใต้ รวมทั้งต้องทำศึกระยะยาวนานนับปี
ทำให้กรุงศรีอยุธยาเกิดขาดแคลนเสบียงอาหารอันนำไปสู่
ความอ่อนแอต่อกำลังทัพและผู้คนของไทย



แผนที่เส้นทางระหว่าง อาณาจักรอยุธยา และพม่า

ภาพแผนที่เส้นทางระหว่างอาณาจักรอยุธยา และพม่าที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/ภาพแผนที่เส้นทางระหว่างอาณาจักรอยุธยา และพม่า>



แผนที่ แสดงเส้นทาง การเคลื่อนทัพของพม่าจนถึงกรุงศรีอยุธยา

ภาพแผนที่ แสดงเส้นทางการเคลื่อนทัพของพม่าจนถึงกรุงศรีอยุธยา.แหล่งที่มา:<https://th.wikipedia.org/wiki>. แสดงเส้นทางการเคลื่อนทัพของพม่าจนถึงกรุงศรีอยุธยา.



ภาพวาดการล่มสลายของกรุงศรีอยุธยาแหล่งที่มา: <http://www.takhob.com> พระเจ้าเอกทัศนำปศุสัตว์บ้านเมืองจนพาให้อยุธยาล่มสลาย จริงหรือไม่?





ซากวิหารหลวงวัดพระศรีสรรเพชญ์ ออยุธยา ที่ประดิษฐาน
พระศรีสรรเพชญ์ ด้านหลังเป็นพระมหาเจดีย์ 3 องค์



ภาพถ่ายมุมสูง วัดพระศรีสรรเพชญ์ โดย วิลเลียม ฮันท์ (ที่มา : Elizabeth Moore, Phillip Stott and Suriyavudh Sukhavasti, Ancient of Thailand (Bangkok : Asiabooks, 1996) แหล่งที่มา: https://www.matichon.co.th/education/news_505645

A faint, brown-toned world map is visible in the background, spanning the top and bottom of the slide. The map shows the outlines of continents and is overlaid with a grid of latitude and longitude lines. The central part of the slide has a solid yellow background where the title is located.

การสถาปนากรุงธนบุรี

การสถาปนากรุงธนบุรี

→ กรุงศรีอยุธยาต้องเสียแก่พม่าเมื่อ พ.ศ. 2310

→ พระเจ้าตากยึดจันทบุรี

→ พระเจ้าตาก วางแผนการกอบกู้กรุงศรีอยุธยา



ทรงทำพิธีปราบดาภิเษก ประกาศพระเกียรติยศขึ้นเป็น
พระมหากษัตริย์ ทรงพระนามว่า สมเด็จพระศรีสรรเพชญ์
ในปี พ.ศ. 2310 ทรงครอบครองกรุงธนบุรีสืบมา
มีพระนามอย่างเป็นทางการว่า

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ตั้งราชธานีขึ้นใหม่ที่เมืองธนบุรี เรียกนามราชธานีนี้ว่า
กรุงธนบุรีศรีมหาสมุทร



- สถานที่เล่นทางเดินเท้า
- | | |
|-----------------------|--------------------|
| 1. วัดลุ่มมหาชัยชุมพล | 17. เวิ้งว้าง |
| 2. เลี้ยวซ้าย | 18. วัดราชบพิธสถิต |
| 3. บ้านตะพงนอก | 19. แม่น้ำประแสร์ |
| 4. บ้านช้างชน | 20. บ้านแหลมเมือง |
| 5. บ้านโนนไธ | 21. บ้านประแสร์ |
| 6. บ้านเพ | 22. บ้านนา |
| 7. บ้านหัวแหลมเมือง | 23. บ้านปากดง |
| 8. บ้านเกล้ง | 24. บ้านเกาะน้อย |
| 9. บ้านมาบตาพุด | 25. บ้านพังราด |
| 10. ตลาดหน้าวัด | 26. บ้านกองดิน |
| 11. บ้านสะพานยายเหม | |
| 12. บ้านแหลมทองกลาง | |
| 13. บ้านกลาวน | |
| 14. บ้านหนองอีแต้ | |
| 15. บ้านกร้า | |
| 16. บ้านพงอ้อ | |

- เขตจังหวัด
..... เขตอำเภอ
..... เขตตำบล
..... แนวเส้นทาง
● ที่ตั้งอำเภอ
○ ที่ตั้งกิ่งอำเภอ
ค ตำบลเมืองชุมพวง
ของกองทัพบก

เส้นทางเดินทัพของเจ้าพระยาตากสิน

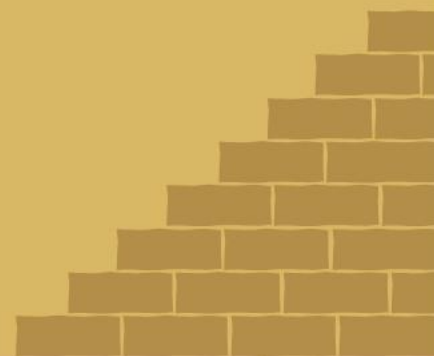
แสดง	ที่มา 1.กรมแผนที่ทหาร 2.การสำรวจตาม รูปถ่ายอากาศ
------	--

เส้นทางเจริญทัพ

บทประพันธ์จากโคลงยอพระเกียรติ พระเจ้ากรุงธนบุรี

“จึ่งยกพยุหยาตราข้าม
จรจากจันทบูรสถาน
สถิตบนนครินราน
หวังศาสนสมบูรณ์

กัณดาร ชลนา
ท่านไท้
อริราช
ให้เทพร้องสดุดี”



1. นักเรียนคิดว่ากล่าวถึงเหตุการณ์ใด.....?

2. เพราะเหตุใดพระเจ้าตาก จึงเลือกสถาปนาดินแดน
ที่กรุงธนบุรีไม่ตั้งที่กรุงศรีอยุธยาเดิม..?



กรุงธนบุรี เหมาะสมแก่การเป็นราชธานีอย่างไร



เหตุผลของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชที่ทรงเลือกกรุงธนบุรี
เป็นราชธานี

1. กรุงธนบุรีเป็นเมืองขนาดเล็ก ปกครองดูแลได้ง่าย
2. กรุงธนบุรีตั้งอยู่บนปากแม่น้ำเจ้าพระยา สะดวกในการติดต่อ
ค้าขาย



เหตุผลของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชที่ทรงเลือกกรุงธนบุรี เป็นราชธานี

3. กรุงธนบุรีมีพื้นที่ทำเลไม่คับแคบมาก สะดวกในการควบคุมกำลัง
ลำเลียงอาวุธและเสบียงต่าง ๆ
4. กรุงธนบุรีถ้าไม่อาจต้านทานข้าศึกได้ ก็ย้ายที่มั่นไปจันทบุรีได้
สะดวกเพราะใกล้ทะเล
5. กรุงธนบุรีมีป้อมปราการที่เคยสร้างไว้แล้วตั้งแต่สมัยอยุธยา





กรุงธนบุรี : การปราบปรามชุมนุม

ชุมนุม 4 ชุมนุม ในสมัยกรุงธนบุรี มีดังนี้

1. เมืองพระฝาง

2. เมืองพิษณุโลก

3. เมืองพิมาย

4. เมืองนครศรีธรรมราช



สร้างเส้นเวลาแสดงเหตุการณ์

พ.ศ. 2301 สมเด็จพระที่นั่งสุริยาสน์อมรินทร์เสด็จขึ้นครองราชย์
เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์สุดท้ายแห่งกรุงศรีอยุธยา

พ.ศ. 2310 สิ้นสุทธราชธานีกรุงศรีอยุธยา เมื่อ เมษายน

พ.ศ. 2310 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชสามารถกอบกู้เอกราช
คืนมาได้ในปีเดียวกันและตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานีใหม่

สร้างเส้นเวลาแสดงเหตุการณ์

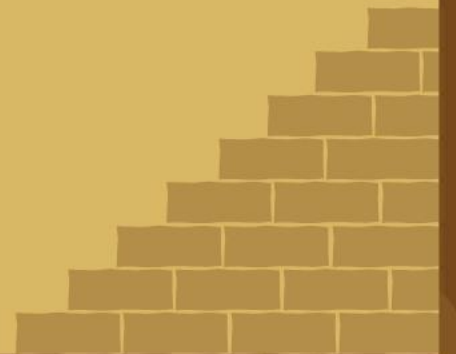
พ.ศ.2311 เริ่มปราบชุมนุมเจ้าพระยาพิษณุโลก
แต่ไม่สำเร็จปราบชุมนุมเจ้าพิมายสำเร็จเป็นชุมนุมแรก

พ.ศ.2312 ปราบชุมนุมเจ้านครศรีธรรมราชสำเร็จ
ยกทัพไปตีเขมรครั้งแรกแต่ไม่สำเร็จ

พ.ศ.2313 รวมประเทศได้เป็นปึกแผ่นมั่นคง ปราบชุมนุม
เจ้าพระฝางสำเร็จ

กิจกรรม กลุ่ม แบ่งกลุ่มให้แต่ละกลุ่มสรุปแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
ในสมัยอยุธยา การเสียกรุงฯ ครั้งที่ 2 และการสถาปนากรุงธนบุรี
หัวข้อต่อไปนี้

1. ความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา
 - ปัจจัยที่ทำให้อาณาจักรอยุธยาเสื่อม
2. การสถาปนากรุงธนบุรี
 - การก่อตั้งอาณาจักรธนบุรี
 - การปราบปรามชุมนุม



สรุปกิจกรรมเรื่องความเลื่อมของอาณาจักรอยุธยา และการสถาปนาอาณาจักรธนบุรี

เหตุการณ์เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 โดยพม่าล้อมกรุงศรีอยุธยา
อยู่นั้นก็สามารถตีกรุงศรีอยุธยาได้สำเร็จเป็นครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2310
จากเหตุการณ์ในครั้งนี้ทำให้บ้านเมืองสูญเสียดังยิ่งใหญ่มาก กรุงศรีอยุธยา
ที่เคยเจริญรุ่งเรืองในอดีตเหลือเพียงซากปรักหักพัง



สรุปกิจกรรมเรื่องความเลื่อมของอาณาจักรอยุธยา และการสถาปนาอาณาจักรธนบุรี

เมื่อพระเจ้าตากสินทรงขับไล่พม่าออกไปจากกรุงศรีอยุธยาแล้ว
ก็ทรงรวบรวมผู้คน และทรัพย์สินสมบัติทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้อพยพผู้คนเคลื่อนย้ายลงมาทางใต้ตั้งราชธานีขึ้นใหม่ที่เมืองธนบุรี
เรียกนามราชธานีนี้ว่า กรุงธนบุรีศรีมหาสมุทร

